

VAKIF KÜLTÜRÜ VE
MEVLİD

CULTURE OF WAQF
AND MEVLID

PROF. DR. HASAN BASRİ ÖCALAN

VAKIF KÜLTÜRÜ VE MEVLİD

PROF. DR. HASAN BASRİ ÖCALAN

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

Özet

İslâm medeniyetinde birçok hizmetin vakıflar yoluyla icra edildiği bilinmektedir. Sağlık, bayındırlık, eğitim ve dinî hizmetlerin yanı sıra sosyal hayata yönelik toplumun birçok ihtiyacı da aynı şekilde vakıflar tarafından karşılanmıştır. Bu anlamda İslam medeniyeti bir vakıf medeniyetidir denilebilir. Diğer taraftan Hz. Peygamber ve O'nun doğumu tüm Müslüman toplumlar tarafından özel bir yer edinmekle beraber Türkler arasında bu daha da belirgin bir şekilde ön plana çıkmıştır. Doğduğu gece olarak kabul edilen Mevlid Kandili olarak da adlandırılan geceye mahsus olmak üzere törenler yapılmıştır. Bugün olduğu gibi Osmanlı coğrafyasında bu törenlere özel bir önem verilmiştir. Söz konusu törenlerin daha iyi icra edilmesi için vakıflar kurulmuştur. Bu vakıflar için düzenlenen vakfiye metinlerinde tören esnasında yapılacak işler, okunacak metinler, ikram edilecek yiyecek ve içecekler hakkında detaylı bilgiler mevcuttur. Sultan I. Mahmud'un eşi Âlicenâb Hatun da bu vakıflardan birini kurmuş ve vakfiyesinde vakfettiği yerlerin gelir ile İstanbul Zeyrek Camii'nde Mevlid Kandili münasebetiyle merasim düzenlenmesini ve merasim esnasında yapılacak ikramların masraflarının karşılanmasını sağlamıştır. Bu merasim esnasında yapılan ikramlar, görevlilere ödenen ücretler ikramların takdimi esnasında kullanılan eşyalar mevlid konusuna verilen ehemmiyeti gösterdiği gibi bu durum aynı zamanda belli bir kültürün oluşmasının sonucu ve bu kültürün devamını da sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Vakıf, Vakfiye, Âlicenâb Hatun, Mevlid

CULTURE OF WAQF AND MEVLID

PROF. HASAN BASRI ÖCALAN

BURSA ULUDAĞ UNIVERSITY

Abstract

It is known that many services are brought via waqfs in the Islamic civilization. Beside health, public works, and religious services, many needs of society regarding social life were also met by waqfs. In this sense, it is possible to define Islamic civilization as a civilization of waqf. On the other hand, although the Prophet and His birthday is very important for the all Muslim societies, among the Turks a special attention is paid to it. Special ceremonies are performed in the night considered as His birthday which is also called mevlid-i nebî. Just like the present day, in the Ottoman realm a special attention was also paid to these ceremonies. Waqfs were established in order to perform the mentioned ceremonies in a better way. Detailed information about the works to be done, texts to be read, and food and beverages to be served during these ceremonies can be found in waqf documents composed for these waqfs. Âlicenâb Hatun, wife of Sulttan Mahmud I, was also founder of one of these waqfs and by the help of properties she donated in her waqf document she guaranteed that ceremonies will be performed for mevlid-i nebî in Zeyrek Mosque in Istanbul and the expenses of the offerings served during the ceremony will be met. The served offerings, the fees paid to attendants, and the utensils used for presentation of the offerings are indicators of the attention paid to Mevlid. These are all outcomes of an existing culture and they maintained continuity of the culture.

Keywords

Waqf, Waqf Document, Âlicenâb Hatun, Mevlid

